

**РАРИТЕТНІ ВИДИ ТВЕРДОКРИЛИХ КОМАХ
(INSECTA: COLEOPTERA) В УРБОЛАНДШАФТАХ МІСТА УЖГОРОД**

Мателешко О.Ю.

ДВНЗ «Ужгородський національний університет», біологічний факультет, м. Ужгород

Дослідження урбофаун є актуальним питанням сучасної фауністики. Вони дозволяють прослідкувати вплив антропогенного тиску на формування і динаміку колеоптерокомплексів міських екосистем, прогнозувати їх подальший розвиток та підійти до глибшого розуміння процесів синантропізації тварин. Фауна твердокрилих м. Ужгород нараховує понад 1700 видів із 87 родин. За останні близько 130 років відбулись значні якісні і кількісні зміни у колеоптерофауні міста, основними наслідками яких є поступове її збіднення внаслідок скорочення чисельності або випадання стенобіонтних видів з одного боку, і заселення урбанізованих екосистем переважно еврібіонтами з іншого.

Видове багатство окремих районів міста залежить від збереженості і різноманіття фітокомпоненту екосистем. Найбільше видів жуків відмічено на східних і північних околицях міста та прилеглих до них лісових масивах. Тут ще й досі можна побачити такі лісові види, як: *Omoglymmius germari* (Ganglbauer, 1892), *Abraeus parvulus* Aube, 1842 (Histeridae), *Lacon querceus* (Herbst, 1784) (Elateridae), *Prostomis mandibularis* (Fabricius, 1801) (Prostomidae). Два останні види занесені до Червоного списку МСОП як близькі до загрозливого стану. Імаго та личинки *P. mandibularis* місцями утворюють скупчення у червоній трухлявій деревині дуба, черешні і сосни. Цікавими з екологічної точки зору є знахідки у центрі міста *Synchita mediolanensis* (Villa, 1833) і *Rhopalocerus rondanii* (Villa, 1833) (Zopheridae) - рідкісних видів, пов'язаних з старими деревами. Обидва спіймані на світло.

Відносно стабільною і стійкою є фауна прибережних твердокрилих р. Уж, яка постійно поповнюється за рахунок дрейфу із верхніх і проникнення видів із нижніх ділянок річки. На берегах р. Уж відмічені *Anapleus raddei* Reitter, 1878 (Histeridae) і *Agnathus decoratus* (Germar, 1818) (Pyrhochroidae). Види *Nemosoma caucasicum* Menetries, 1832 (Trogossitidae), *Epuraea distincta* (Grimmer, 1841) (Nitidulidae), *Cucujus cinnaberinus* Scopoli, 1763 (Cucujidae) і *Megopis scabricornis* Scopoli, 1763 зрідка трапляються на прибережних деревах.

Наривник *Apalus bimaculatus* (Linnaeus, 1761) (Meloidae) поширений переважно у Південній Європі, тоді як у Середній трапляється лише зрідка. Жуки зустрічаються регулярно на початку березня на ґрунтовій стежці, де одиночні бджоли будують свої гнізда, в яких розвиваються личинки виду. Через такі особливості біології чисельна локальна популяція *A. bimaculatus* щорічно піддається витоπτуванню під час масового виходу жуків.

Здебільшого у приватних домогосподарствах можна зустріти види *Monotoma quadrioveolata*, Aubé, 1837 (Monotomidae) і *Aglenus brunneus* (Gyllenhal, 1813) (Salpingidae), які у вільній природі трапляються зрідка.